

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 3.

Fylke: *Rosfold*

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: *Ida.*

Emne:

*Blynet.*Bygdelag: *Angranden*Oppskr. av: *Ragna Braadland.*Gard: *Pr.*(adresse): *Pr. pr. Halden*G.nr. *84* Br.nr. *1 og 2.*

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

B. ^{SVAR} Martin Andreassen *Ørshaugen* f. 1867 paa
Gullund i *Ida.*

1. Det vanlige ord for blyne er her i bygden *senne*,
baade blyne og *senne* brukes om hverandre.
Him er ikke kjendt.

2. Nu mest av kunststuen. Før av fjell. Begge
deler blev kjøpt i butikken. Naturlig blynet
findes ikke i bygden og kjendes ikke af nogen
bygdenes kom.

3. Mest blev redskapene slipt bare paa rund
slipersten, men ogsaa af de krosser med *senne*.
Finnere saar som høvelkender blev først krosser
paa slipersten paa med *senne*.

4. Helt ukjendt her i Mandø Minne.

5. Ingen faste naturlige sliperstener i gaardens
mark. Sliperstenen stod med *senne*.

6. Hjem blev slipt, naar det blev brugt. En brukte
baade slipersten og *senne*.

7. En brukte først *senne* paa Gaskikke av
haardt tra, hjemmelaget av et stort op av myrene,
myret, det side er kommet i handelen
Gaskikker av tra besmurt med gær og sand.

8. En var Gaskivren av orvet, naar en vil slipe
avendelig. Før i tiden var hjem fæstet af orvet
med kløver vine eller bjerk, som blev revet om

- kilen. I senere tid kjøpes fremring og skruer.
- Martin holder kniven fra sig ved sliping.
- 9. Hjørnet holdes imot bakken eller bryne-
bøtte og holder gjær i venstre haand og
sæms i høke, en liller skruer.
- 10. Brynekoppen kaldes her i bygda for
bryneho. Det var laget av et stokkestrykke,
som var utskulet, og som bare i haandene
i en vidje fæstet i hver stokkeende. I senere
tid brukes gamle spand og bøtter.
- 11. Huskes aldrig at være brukt.

12. Ungaar.

13. Ja en fukker begge eller hver skind i
vand. Aldrig sett brukt andet end vand.

14. Ukjendt.

15. - -

16. - -

17. Ja, de blev hent ned at ligge i gaardsdammen
og saa i jorden.

18. Ukjendt

19. - -

20. - -

Martins far paa Gullund sagde, at han vidde
ha av de svenske sennene. De fæddes baade
av haandene og av losere skinn. hind eller blot
gja kængte haand skinn, haand gja vidde
ha losere sennene.

B. Høbmand Johan Holmberg paa Aspdam-
men st. f. 1904 paa Holmberg gaard i Isd.
Sier at de i Isd brukte sennene var gotlands-
sennene. Paa Holmberg laa sennene i vand her
i Naapren, da blide sennene liden taale at ligge længe
i vand.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING
160
adr. NORSK FOLKEMUSEUM
BYGDØY